

DOMONKOS ÁDÁM

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Jelenkortörténeti és Összehasonlító

Történettudományi Doktori Program

domonkosadam96@gmail.com

A Zentai Magyar Kulturális Egyesület betiltástörténete (1933–1934)

Zentán 1933 márciusában az első világháború után erősen erodálódott délvidéki magyar értelmiségi körhöz tartozó tizenhárom személy, akik élén dr. Kuthy Zoltán ügyvédjelölt állt, megalapították a Zentai Magyarok Kulturális Egyesületét. A társulat 1933 szeptemberétől – a névváltoztatás után – Zentai Magyar Kulturális Egyesületként tűnik fel a forrásokban. A tagság célkitűzése a magyar nyelv, kultúra egyesületi úton való ápolása volt. A hatóságok mindvégig bizalmatlanul viszonyultak önszerveződésükhöz, akadályozták munkájukat, és állandó megfigyelés alatt tartották tevékenységüket. A Dunai Bánság Igazgatósága 1934. április elején megalapozatlan vádak alapján betiltotta a társulat működését, és noha az alapítók fellebbeztek a döntés ellen, a belügyminisztérium 1934. augusztus végén elutasította azt.

Előadásomban eddig feldolgozatlan levéltári és sajtótörténeti források alapján mutatom be a zentai egyesület betiltásának másfél éves történetét. A folyamatot meghatározott szempontok mentén vizsgálom meg. Ez az eljárás elengedhetetlen annak megértéséhez, hogy az államvédelmi hatóságok miként viszonyultak a társulat megalakításához és a működéséhez. Ennélfogva előadásomban az államvédelmi szervek működési logikáját szeretném bemutatni a téma történeti kontextusának rövid felvázolása mellett. Rávilágítok arra, hogy mik voltak a betiltás valódi okai, melyeket a hatóságok mindvégig szem előtt tartottak.